

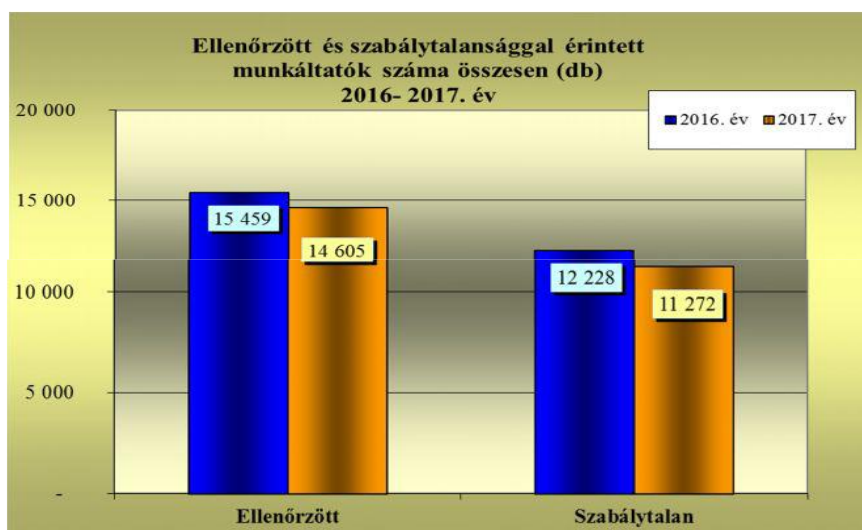
A munkavédelem hatósági ellenőrzésének tapasztalatai

A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazatok főbb munkavédelmi szabálytalanságai

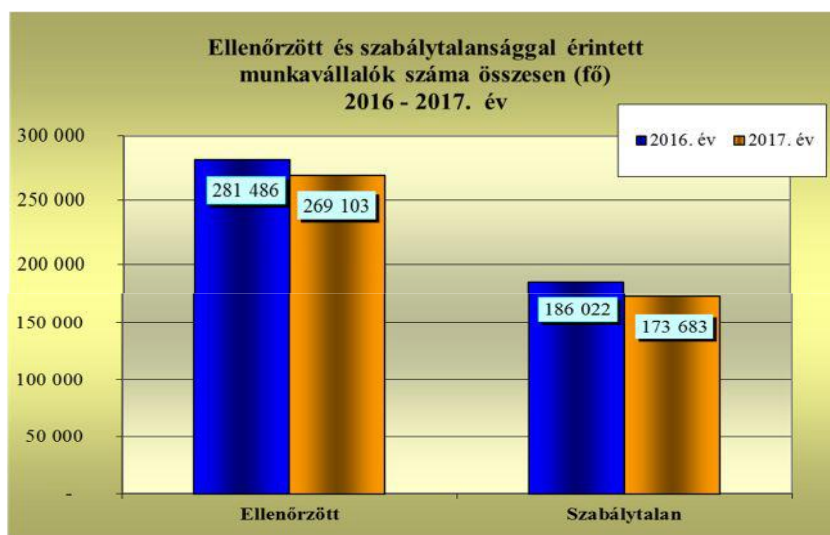
1. A munkavédelmi hatóság 2017. évi ellenőrzési tapasztalatai (1)

2017. évben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka az előző évhez hasonló számú 14 605

munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött munkáltatók 77,2%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 1,9%-kal alacsonyabb a 2016-os év (79,1%) tapasztaltakhoz képest.

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar –, ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb, és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb.

Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 64,5%-ánál tapasztaltak, ez 1,6%-kal alacsonyabb az előző év azonos időszaknál (66,1%).

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 29,1%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 0,4%-kal több, mint a 2016. évi (28,7%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb.

2017. évben a szankcionálás során 427 esetben munkavédelmi, 119 esetben közigazgatási bírságot, 120 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 160 770 985 Ft, közigazgatási bírság 2 752 500 Ft és eljárási bírság 9 350 000 Ft összegben). Az érdemi munkavédelmi döntések 3,4 %-a vont maga után pénzbírságot (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése:

Intézkedések száma:

- Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	4295
- Munkavédelmi ismeretek hiánya	4103
- Létesítmények érintésvédelme	3963
Be- és leesési veszély	3158
- Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	2615
- Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	2647
- Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának,	

felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	2666
- Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	2137
- Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	2103
- Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya	1713
- Villamos hosszabbítók, tápkábelek hiányosságai (szerelvények, szigetelés, elhelyezés)	1545
- Veszélyesnek nem minősülő munkaeszközök előzetes és időszakos ellenőrzésének, felülvizsgálatának elmulasztása	1741
- Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	1390

2017. évben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

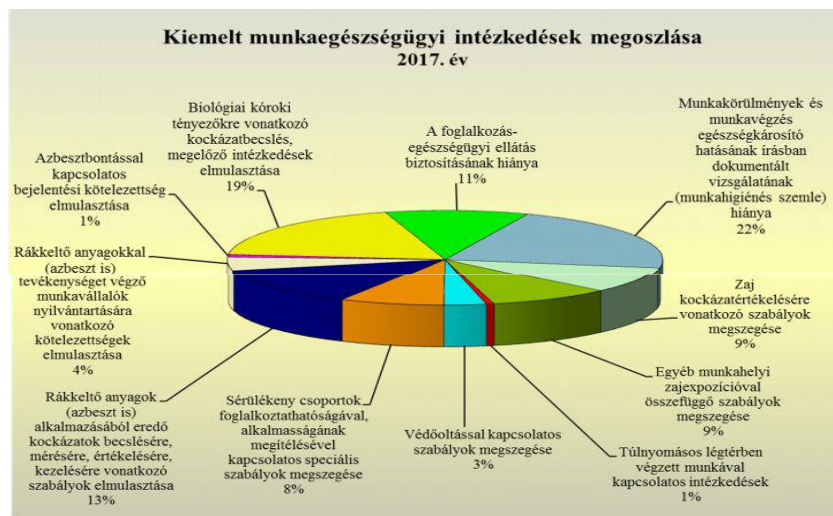
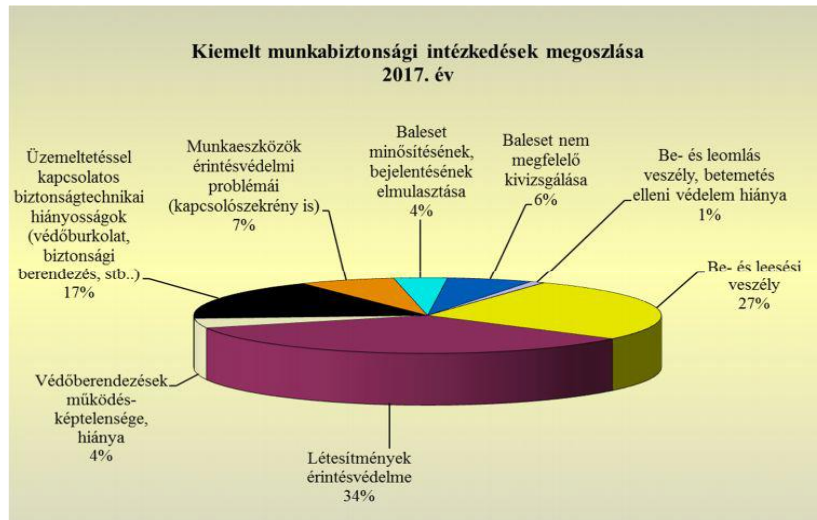
A mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dúcolása. Jellemző a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képzés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

(1) Forrás: Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztály: Jelentés a munkavédelmi hatóság 2017. évi ellenőrzési tapasztalatairól.

2. A mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás munkavédelmi helyzete (2)

A nemzetgazdaság ágazatai között **az egyik legveszélyesebb ágazat a mezőgazdaság**. Ezt a bekövetkezett munkabalesetek- benne a súlyos és nagyszámú halálos munkabalesetek-, a saját tapasztalataink, a Nemzetgazdasági Miniszter jelentése a nemzetgazdaság 2016. évi munkavédelmi helyzetéről is bizonyítják. Álljanak itt a tények a teljesség igénye nélkül.

A mezőgazdaságban az ágazat munkavédelmi helyzetét negatívan befolyásolja, hogy az építőipar mellett ebben az ágazatban a legmagasabb a szakképzetlen munkavállalók száma. Sajátosság a nagyfokú fluktuáció, az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idegymunka, illetve alkalmi munka.

Az ágazatban 2016- ban összesen 716 munkáltató ellenőrzésére került sor, ebből 534 munkáltatónál (74,6%) volt tapasztalható valamilyen munkavédelmi szabálytalanság.

2016. évben 25 súlyos munkabaleset történt az ágazatban. A bekövetkezett 18 halálos munkabaleset (az összes halálos munkabaleset 22,5%- a) meghaladja az építőiparban bekövetkezett halálos munkabalesetek számát is.

Több munkabaleset is történt állatok támadása miatt, a növénytermesztésben pedig egy esetben méhcsípés okozott halálos kimenetelű munkabalesetet.

Nem mutatnak javuló tendenciát a gépjavító, karbantartó műhelyekben tapasztalható nem megfelelő munkakörülmények, valamint az ott található munkaeszközök biztonsági berendezéseinek hiánya. Több esetben kellett intézkedni a veszélyes anyagok és keverékek tárolásával, kezelésével kapcsolatos előírások teljesítése érdekében is.

A növénytermesztés időjáráshoz kötött, az ebből adódó időbeli behatároltság, valamint az egyre inkább jelentkező munkaerőhiány önmagában is potenciális kockázattövelő tényezőnek számít.

A telephelyeken gyakran volt tapasztalható beesés veszély a fogadó garat, hígtrágya tároló aknák lefedése, vagy védőkorlát hiánya miatt. Nem ritkán az erő és munkagépek védőburkolatait eltávolították, valamint az erőgépeket beindítható módon tárolták.

A terményszárítási- és tárolási tevékenységek ellenőrzése során a zaj- és porexpozícióval összefüggő hiányosságok miatt történt munkavédelmi felügyelői intézkedés.

A szélsőséges időjárási viszonyok okozta többlet kockázatok, megterhelések, ultraibolya-sugárzás egészségkárosító hatásával nem számolt minden munkáltató a kockázatértékelések során.

Az állattenyésztési ágazatban lényegi változás nem történt az elmúlt évekhez képest, az alacsony munkavédelmi színvonal többségüknél továbbra is jellemző.

Az erdőgazdálkodásban évről- évre több halálos munkabaleset történik. Míg 2015- ben 3, addig 2016- ban 6 halálos munkabaleset következett be, amelyből hármat méh-, vagy darázs csípése okozott. A felügyelői tapasztalatok szerint a munkáltatók nagy része méh-, vagy darázscsípés, kullancscsípés, vipera marás előfordulásának lehetőségével nem számolt.

Visszatérő szabálytalanság volt, hogy az erdészeti közelítő gépek vezetőülésének ajtaja, a biztonsági övek hiányoztak, vagy le lettek szerelve.

---

(2) Forrás: Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztály: Jelentés a nemzetgazdaság 2016. évi munkavédelmi helyzetéről.

A láncfűrész gépek esetében gyakori volt a biztonsági berendezés működő képtelensége. Fadöntéskor sokszor elmaradt a védőtávolságok betartása, a figyelő személyek biztosítása. A vágás területhez vezető utakra figyelmeztető táblákat rendszerint nem helyeztek ki.

A kockázatértékelés, a technológiai, műveleti utasítások esetenként nem készültek el, vagy azok szakmai tartalma nem volt kielégítő.

3. A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazatok főbb munkavédelmi szabálytalanságai

A mezőgazdaságban:

Veszélyes munkahelyekre, munkaterületekre, berendezések veszélyzónájába történő bejutás megakadályozásának elmulasztása (elkerítés, lefedés, elkorlátozás, őrzés, stb. hiánya).

Veszélyes környezetbe történő bemenetel táblával történő tiltásának elmaradása.

Szabálytalan áramvételezés, védőföldelés hiánya, szabálytalan munkavégzés nagyfeszültségű villamos szabadvezetékek közelében.

Erő- és munkagépek ellenőrzés nélkül hagyása. Mozgásban lévő erő- és munkagépekre történő fel- és leszállás. Erő- és munkagépek előírás ellenes karbantartása. Védőburkolatok, biztonsági berendezések hiányában történő gépi munkavégzések. Gép akaratlan elindulása, elmozdulása rögzítetlenség, kiékelés hiánya miatt. Erő- és munkagép veszélyes körzetében tartózkodók elütése induláskor és üzemelés közben, ütközés közben gépből történő kiesés a biztonsági öv használatának mellőzése miatt.

Leesés, összedőlés, beomlás: Súlyos veszélyhelyzet állhat elő (pl. leesés, összedőlés, beomlás), ha a telephelyen valamely építési, bontási, vagy árokásási tevékenységet szabálytalanul olyan munkavállalókkal végeztetnek, akik ezekhez a feladatokhoz nem rendelkeznek megfelelő képesítéssel, illetve a munkavégzéshez szükséges készséggel és jártassággal. Gyakori szabálytalanság a munkagödrök, egyéb beesés veszélyes helyek védőkörlátozásának hiánya, és a falak és járófelületek, szénapadlásokon kialakított nyílások leesés elleni védelmének kiépítetlensége.

Itt kell megemlíteni a hullámpalával fedett tetők javítása során minden évben szinte rendszeresen bekövetkező súlyos baleseteket a szakszerűtlen javítás, bontás és tetőcsere munkák végzése során.

Előfordulnak szabálytalanságok az állattenyésztési ágazatban is. Ezek a szabálytalanságok mind az állattartó telepeken, mind a szabadban végzett munkáknál okoznak állatok támadásával járó rendkívüli eseményeket, munkabaleseteket, illetve foglalkozási megbetegedéseket.

A leírtakon túl veszélyt és kockázatot jelentenek a mezőgazdasági munkák során az üzemeltetési utasítások hiánya, a felületes kockázatértékelés, a nem megfelelő munkavédelmi oktatás, több vállalkozás dolgozóinak egyszerre, egy időben történő foglalkoztatása összehangolás nélkül, rossz műszaki állapotú munkaeszközök használata, karbantartások elmaradása, védelmi képességet elvesztő egyéni védőeszközök használata, biztonsági berendezések működő képtelensége is.

A szabálytalan munkavégzések miatt kiemelt kockázatként jelentkeznek az ütközések és felborulások munkagépekkel, ütközések tárgyakkal, gépek általi behúzások, elkapások a szabálytalan gépkezelések miatt, valamint a különböző tartályokba, silókba, aknákba, víztározókba és hígtrágya tárolókba történő beesések.

Az erdőgazdálkodásban:

A szabálytalan munkavégzések miatt a balesetek túlnyomó többsége közvetlenül a fakitermelés (felkeresés, döntés, gallyazás, darabolás, vágástéri faanyagmozgatás) során keletkezik.

Az erdőművelési, erdővédelmi vagy erdészeti igazgatási munkafolyamatok körében sokkal ritkábban fordul elő munkabaleset.

A legesúlytobb, hogy ezeknek a munkabalesetek felénél nem volt jelen a baleset pillanatában felelős munkavezető. Az is elmondható, hogy az utóbbi években, ha történik két- három ilyen baleset az erdőben, abból csak egyet tudnak munkabalesetté nyilvánítani, mivel a többi nem szervezett munkavégzés közben fordul elő.

Az erdészet az építőipar, a mezőgazdaság és a bányászat mellett mindenképp benne van a legveszélyesebb szakmákban.

Az erdőgazdálkodás főbb munkavédelmi szabálytalanságai a következők:

Fa döntésénél nem tartják be a biztonsági távolságot, nem megfelelően végzik a döntés előkészítését.

Motorfűrészsel végzett gallyazásoknál nem tartják be az erdészeti biztonsági szabályzat ide vonatkozó előírásait.

Nincsenek a munkavégzők megfelelő egyéni védőeszközökkel ellátva, vagy ellátás esetén nem használják azokat, és nem viselésüket a munkahelyi vezetők is elnézik. Sűrűn előforduló egyéni védőeszközökre vonatkozó szabálytalanság a hallásvédők nem viselése, rezgéscsillapító kesztyű nélküli láncfűrész kezelés, vágásbiztos védőruha nem viselése.

Munkagépekkel nem a gépkönyv és a munkavédelmi szabályok előírásainak megfelelően végeznek munkákat (nyitott- vagy leszerelt ajtók, be nem kapcsolt biztonsági övek, szabálytalan személyszállítás, stb.).

Rönkszállító járműveket rakodáskor akaratlan elindulás ellen nem védenek, a járművet szabálytalanul rakodják meg. Ebből szállítás közben előfordulnak jármű feldőlések is.

Képesítés és gyakorlat nélkül bíznak meg a szakmában kezdő munkavállalókat olyan munkavégzéssel, melyet csak képzett és gyakorlott szakemberek végezhetnek.

Az erdőgazdálkodásban is gyakori az állatok támadása (darázs-, illetve méhcsípés, kullancscsípés és vipera marás) sokszor azért, mert sem a munkáltatók, sem a munkát végzők nem számolnak ezekkel a veszélyekkel.

Szintén gyakori szabálytalanság a megfelelő védő- és biztonsági berendezés nélküli, vagy a nem működő biztonsági berendezéssel történő munkavégzés, a motorfűrész szabálytalan beindítása.